

Õiguskantsler

Saarde Vallavolikogu
info@saarde.ee

Teie 15.01.2026 nr

Meie 11.02.2026 nr 6-4/252406/2601185

Saarde Vallavolikogu töökorra § 17 lõige 6

Lugupeetud volikogu esimees

Saarde Vallavolikogu töökorra § 17 lõige 6 sätestab: „Poolthäälteenamuse puhul peab volikogu istungil osalevatest volikogu liikmetest otsuse poolt hääletama rohkem kui on vastu ja/või erapooletuid.“

Leian, et Saarde Vallavolikogu töökorra § 17 lõige 6 sisustab [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 45 lõikes 5 sätestatud poolthäälte enamuse põhimõtte väärtelt, kahjustades sellega ka volikogu liikmete vaba mandaati ja demokraatia põhimõtet ([Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) § 1 lg 1 ja § 10).

Soovitan veel asendada sättes sõna „otsuse“ seaduses kasutatava sõnaga „otsustuse“, sest viimane ei samastu vaid üksikakti vastuvõtmisega.

Palun volikogul viia Saarde Vallavolikogu töökorra § 17 lõikes 6 seadusega kooskõlla. Kuna volikogu töökorra § 17 lõige 6 on otstarbekas viia seadusega kooskõlla üheaegselt § 17 lõikega 7 (viimase kohta vt õiguskantsleri 08.12.2025 [ettepanek](#)), palun teavitage õiguskantslerit hiljemalt 15.04.2026, mida on volikogu teinud 08.12.2025 ja selle ettepaneku järgimiseks.

KOKS § 45 lõige 5 sätestab: „Volikogu otsustused tehakse poolthäälte enamusega. Käesoleva seaduse [§ 22 lõike 1 punktides 2, 4, 6-9, 10¹, 14, 15, 18, 24, 25¹ ja 27¹](#) ning [põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduse §-s 7](#) ettenähtud küsimustes otsustuste vastuvõtmiseks on vajalik volikogu koosseisu häälteenamus.“ [KOKS § 45 lõikes 6](#) ette nähtud juhul on vajalik volikogu koosseisu vähemalt kahekolmandikuline häälteenamus. Isikuvalimiste puhul ei kehti KOKS § 45 lõikes 5 sätestatud poolthäälte enamuse nõue (KOKS [§ 47 lg-d 1¹, 1², 1⁴ ja 1⁵](#)).

Seaduses ei ole poolthäälte enamust lähemalt avatud, kuid see pole ka tungivalt vajalik. Poolthäälte enamusena KOKS-is tuleb mõista sellist hääletuse tulemust, kus otsustuse vastuvõtmise poolt on hääletanud rohkem volikogu liikmeid kui selle vastu. Hääletustulemuse määramisel lähevad arvesse üksnes poolt- ja vastuhääled, mitte aga erapooletuks jäänute hääled. Kui vastuhäältele lisaks tuleb vastuhäältele juurde lisada ka erapooletuks jäänute hääled („ja /[...] erapooletuid“), kaoks erapooletuks jäämise sisuline erinevus vastuhääletamisest. Riigikohus on sedastanud, et „seadust ei tohi tõlgendada viisil, mis muudaks seaduse või selle sätte mõttetuks“ (RKPJKo 02.11.1994, [III-](#)

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

[4/1-6/94](#), p 1). Selline lahendus on ka meelevaldne: soovi korral võiks volikogu otsustada siis ka vastupidi, nähes ette erapooletuks jäänute hääle lisamise hoopis poolthäälele.

Volikogu liikmel on vaba mandaat. Selle alla kuulub ka volikogu liikme hääletamisõigus kui võimu teostamise keskne akt. Volikogu liige hääletab isiklikult, andes oma poolt- või vastuhääle või jäädes erapooletuks. Võimalik on jätta ka hääletamata. Poolthääle enamuse puhul lähevad arvesse vaid poolt- ja vastuhääled.

Poolthääle enamuse väljaselgitamisel pole õige lähtuda istungil osalemise faktist. Istungil osalev volikogu liige võib otsustuse tegemisel jääda hääletamisest eemale. Poolthääle enamuse arvutatakse lähtudes hääletusel osalenutest, mitte istungile registreerunutest.

Kuna arvesse lähevad vaid poolt- ja vastuhääled, pole mõtet vastuhääle puudumise korral erapooletuks jäänuid sättes välja tuua ([...]/või erapooletuid“).

Sellist käsitlust toetavad ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi selgitused kohalikele omavalitsustele (vt [Kohalike omavalitsuste 2021-2023. aasta järelevalve- ja nõustamispraktika](#), lk 74).

Kuna volikogu töökorras on erapooletuks jäämisele omistatud väär tähendus, kahjustab selline lahendus volikogu liikme vaba mandaati ehk volikogu liikme hääletamisõigust. Ühtlasi kahjustab selline lahendus ka demokraatia põhimõtet (PS § 1 lg 1 ja § 10), sest ei järgi korrektselt poolthääle enamuse meetodit.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise